



> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Bureau Internationale Migratie
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Onze referentie
7562802

Datum 18 juni 2026
Betreft Antwoorden vragen over de Europese strategie voor asiel- en
migratiebeheer COM(2026)45

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de vragen naar aanleiding van de mededeling COM(2026)45 van de Europese Commissie met de Europese strategie voor asiel- en migratiebeheer, die de beleidskoers voor de komende vijf jaar uitzet.

Deze vragen werden ingezonden op 6 mei 2026 met kenmerk 180760.

De Minister van Asiel en Migratie,

Bart van den Brink

Vragen van de leden van de fracties van Volt en PvdD over de Europese strategie voor asiel- en migratiebeheer COM(2026)45.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Bureau Internationale Migratie

Migratiediplomatie en inzet van drukmiddelen

Datum
18 juni 2026

Vraag 1

Kan de regering nader toelichten onder welke voorwaarden en binnen welke kaders deze instrumenten worden ingezet? Op welke wijze wordt geborgd dat zij in lijn blijven met internationale mensenrechtenverdragen?

Onze referentie
7562802

Antwoord op vraag 1

Het kabinet maakt werk van samenwerking met derde landen om terugkeer te bevorderen en irreguliere migratie tegen te gaan, en om opvang zo veel mogelijk in de regio te organiseren – ook als belangrijk onderdeel van het laten slagen van de implementatie van het Pact.

De migratiesamenwerking met derde landen dient te allen tijden in lijn te zijn met het internationaal recht en Europees rechtelijk kader, denk aan het VN-Verdrag inzake Burgerlijke en Politieke Rechten, het VN Kinderrechtenverdrag en het VN-Vluchtelingenverdrag. Staten en internationale organisaties kunnen landen indien noodzakelijk aanspreken op de naleving van deze normen.

Ook kaart Nederland in haar bilaterale migratiedialogen de noodzaak van bescherming van migranten consequent aan, en dienen activiteiten die Nederland ontplooit in het kader van bilaterale migratiesamenwerking ook t.a.t. in lijn te zijn met het internationaal recht.

Om deze inzet verder te versterken maakt het kabinet, in lijn met de aanbeveling van de IOB-evaluatie van het Nederlandse mensenrechtenbeleid, werk van het structureel in kaart brengen van risico's op dit terrein in de partnerschapsaanpak. Uw Kamer wordt hier op korte termijn nader over geïnformeerd.

Vraag 2

In hoeverre acht de regering het risico aanwezig dat partnerschappen met derde landen in de praktijk een asymmetrisch of dwingend karakter krijgen, waarbij landen worden gedwongen tot medewerking onder economische druk?

Antwoord op vraag 2

Om irreguliere migratie tegen te gaan en terugkeer en bescherming van migranten te bevorderen zet het kabinet in de eerste plaats in op migratiesamenwerking als onderdeel van partnerschappen die wederzijds voordelig zijn – en stelt het kabinet dus in eerste plaats een positieve aanpak voor. Waar nodig maakt het kabinet gebruik van negatieve maatregelen zoals visum- of handelsmaatregelen.

Om de terugkeersamenwerking met derde landen te verbeteren zet Nederland ook in op maatregelen in EU-verband. Denk hierbij aan de mogelijkheid om negatieve visummaatregelen te nemen tegen derde landen onder artikel 25bis van de Visumcode. Zo zijn er de laatste jaren in EU-verband, met instemming van Nederland, negatieve visummaatregelen onder artikel 25bis genomen tegen Gambia en Ethiopië. Nadat deze negatieve visummaatregelen waren genomen verbeterde de terugkeersamenwerking met deze landen.

Daarnaast wordt er in de EU gewerkt aan het creëren van aanvullende instrumenten waarmee derde landen kunnen worden gestimuleerd om de terugkeersamenwerking te verbeteren. Zo komt er ook een koppeling met terugkeer in de herziene APS-verordening. De herziene APS-verordening zal naar verwachting vanaf 1 januari 2027 worden toegepast. De herziene APS-verordening maakt mogelijk dat tariefpreferenties voor derde landen tijdelijk gedeeltelijk of volledig worden ingetrokken als derde landen onvoldoende samenwerken op het gebied van terugkeer.

Vraag 3

Is de regering bereid in de Raad te pleiten voor een verplicht en onafhankelijk monitoringsmechanisme voor elk migratiepartnerschap en voor opschorting van een partnerschap bij vastgestelde structurele mensenrechtenschendingen?

Antwoord op vraag 3

Nederland zet zich in Europees verband ervoor in dat mensenrechten structureel worden verankerd in migratiepartnerschappen met derde landen, inclusief onafhankelijke monitoring. Nederland spant zich ervoor in om de risicoanalyse, toetsing en monitoring van de mensenrechtenimpact van de samenwerking te versterken en eventuele zorgen op dit vlak structureel onderdeel te maken van de dialoog met partnerlanden. De Europese Commissie beschikt reeds over monitoringsmechanismen om de naleving van mensenrechten binnen door de EU gefinancierde migratieprojecten te bewaken. Uitvoerende partners voeren risico- en contextanalyses uit en treffen preventieve maatregelen om het risico op mensenrechtenschendingen te beperken. EU-delegaties monitoren de situatie ter plaatse via missies, overleg met relevante stakeholders en reguliere beleidsdialogen met betrokken autoriteiten. Deze waarborgen maken bijsturing mogelijk. Ten aanzien van opschorting geldt dat de algemene voorwaarden van EU-bijdrageovereenkomsten voorzien in de mogelijkheid om de uitvoering van activiteiten geheel of gedeeltelijk op te schorten wanneer op basis van een formeel EU-besluit mensenrechtenschendingen in een partnerland zijn vastgesteld. Opschorting is één van de beschikbare instrumenten; daarnaast kan de EU inzetten op versterkte dialoog met de autoriteiten en mitigerende maatregelen, zoals trainingen op het gebied van internationaal recht en mensenrechten. Het kabinet stuurt daarbij op naleving van het Europees, internationaal en humanitair recht.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Bureau Internationale Migratie

Datum
18 juni 2026

Onze referentie
7562802

Vraag 4

Op welke wijze wordt democratische controle op deze afspraken – zowel op nationaal als op Europees niveau – gewaarborgd?

Antwoord op vraag 4

Het verschilt per type afspraak met derde landen op welke wijze het Europees parlement betrokken wordt.

Besluitvorming vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de lidstaten, met democratische controle door het Europees Parlement voor wet- en regelgeving en de EU-begroting. De Europese Commissie rapporteert periodiek over uitvoering en besteding van middelen en er is onafhankelijk EU-toezicht op de naleving en doelmatigheid.

Voor zover de afspraken verder worden uitgewerkt in EU wet- en regelgeving, zal het Europees parlement, daar waar de EU-Verdragen daarin voorzien, betrokken zijn als medewetgever. Nationale parlementen zijn niet formeel betrokken bij het toezicht op en de implementatie van de afspraken op EU-niveau. Nationale parlementen dienen hierover wel te worden geïnformeerd – en zij kunnen zoals gebruikelijk het kabinet bevragen.

Terugkeerhubs en het veilig-derde-landconcept

Vraag 5

Kan de regering concreet uiteenzetten hoe terugkeerhubs en het veilig-derde-landconcept zich verhouden tot het non-refoulementbeginsel en de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, dat overdracht naar een derde land alleen rechtmatig acht indien individuele garanties zijn gegeven en effectief rechtsmiddel beschikbaar is?

Vraag 6

Welke criteria hanteert de regering bij het aanmerken van een land als 'veilig derde land'? Hoe wordt voorkomen dat verantwoordelijkheid voor asielbescherming feitelijk wordt overgedragen aan landen met een gebrekkig rechtssysteem?

Antwoord op vragen 5 en 6

De criteria voor het aanmerken van een land als 'veilig derde land' zijn vastgelegd in de Asielprocedureverordening.¹ Een derde land kan volgens deze verordening worden tegengeworpen als veilig derde land:

- i. als er een band bestaat tussen de vreemdeling en het derde land, op grond waarvan het redelijk zou zijn naar dat land te gaan,
- ii. als de vreemdeling op weg naar de lidstaat door het land is gereisd, of
- iii. als er sprake is van een overeenkomst of regeling tussen de Unie, een of meer lidstaten of een of meer lidstaten en derde landen, enerzijds, en het betreffende derde land anderzijds.

Ten aanzien van de vraag of het derde land veilig is voor de vreemdeling, kan het concept van veilig derde land alleen worden toegepast als voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- a. Het leven en de vrijheid worden niet bedreigd om redenen van ras, religie, nationaliteit, lidmaatschap van een bepaalde sociale groep of politieke overtuiging,
- b. Er bestaat geen risico op ernstige schade als bedoeld in artikel 15 van de Kwalificatieverordening²,
- c. Het beginsel van non-refoulement overeenkomstig het Vluchtelingenverdrag wordt nageleefd, en het verbod op verwijdering in strijd met het recht op vrijwaring tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of vernederende behandeling, zoals neergelegd in het internationaal recht, wordt nageleefd, en
- d. De mogelijkheid bestaat om aldaar doeltreffende bescherming te vragen en, indien de voorwaarden vervuld zijn, te krijgen.

Deze voorwaarden liggen ook nu ten grondslag aan de aanwijzing van een land als veilig derde land, zoals neergelegd in de Asielprocedurerichtlijn³ en artikel 3.106a, eerste lid, Vreemdelingenbesluit 2000. Zoals ook staat in artikel 59, derde lid, van de Asielprocedureverordening, dient die beoordeling te steunen op een reeks informatiebronnen, waaronder in het bijzonder informatie van andere lidstaten, het Europees Asielagentschap, de Europese dienst voor extern optreden, de UNHCR, de Raad van Europa en andere relevante internationale organisaties. Deze bepaling komt overeen met het huidige art. 3.37e, eerste lid Voorschrift Vreemdelingen.

Of er wordt voldaan aan deze criteria, wordt steeds beoordeeld op basis van de individuele merites van de zaak. De vreemdeling zal in de gelegenheid worden gesteld te verklaren waarom het aangewezen derde land voor hem niet als veilig derde land kan gelden. Als aannemelijk wordt geacht dat in het specifieke geval van de vreemdeling niet wordt voldaan aan de hierboven genoemde voorwaarden, zal het derde land niet als veilig derde land tegengeworpen worden.

Verder wordt in de Terugkeerverordening de definitie van het 'land van terugkeer' uitgebreid. Het wordt daarmee mogelijk om (gedwongen) terugkeer te effectueren naar andere derde landen dan het land van herkomst, doorreis of een derde land waar de vreemdeling vrijwillig naar toe terugkeert, zoals nu geregeld in de Terugkeerrichtlijn. Terugkeer kan dan onder meer ook plaatsvinden naar een derde

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Bureau Internationale Migratie

Datum
18 juni 2026

Onze referentie
7562802

¹ Verordening (EU) 2024/1348

² Verordening (EU) 2024/1347

³ Verordening (EU) 2024/1348

land dat als veilig derde land is aangewezen in het kader van de asielprocedure of een derde land waarmee een overeenkomst of regeling is getroffen (de zogeheten terugkeer- en of transithub). Indien de vreemdeling niet meewerkt aan terugkeer naar zijn land van herkomst of een ander land waar de toegang is geborgd, kan terugkeer naar het derde land waarmee een overeenkomst of regeling is getroffen voor een terugkeer- of transithub aangewezen zijn. Dit land zal dan in het terugkeerbesluit dan wel het verwijderingsbesluit moeten worden opgenomen. De vreemdeling kan rechtsmiddelen aanwenden tegen deze besluiten. Ook bij terugkeer naar derde landen die niet het land van herkomst betreffen moet de overheid zorgdragen dat het beginsel van non-refoulement wordt gerespecteerd. Naar verwachting wordt de procedure zodanig ingericht dat wanneer de vreemdeling, zijn gemachtigde, of de autoriteiten zelf indicaties hebben dat de terugkeer niet in overeenstemming is met het beginsel van non-refoulement, dit nader moet worden onderzocht.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Bureau Internationale Migratie

Datum
18 juni 2026

Onze referentie
7562802

Vraag 7

Is de regering uitsluitend bereid in te zetten op terugkeerhubs waarbij onafhankelijk toezicht, toegang voor UNHCR en onafhankelijke rechtsbijstand gegarandeerd zijn?

Antwoord op vraag 7

Naar verwachting stelt de Terugkeerverordening nadere eisen aan een overeenkomst of regeling met een derde land in het kader van terugkeer. Dergelijke overeenkomsten of regelingen mogen alleen worden getroffen met derde landen waar de internationale mensenrechtennormen en beginselen overeenkomstig het internationale recht in acht worden genomen, met inbegrip van het beginsel van non-refoulement. Met name bij de voorziening van een transithub, waarbij terugkeer naar een derde land geschiedt via een ander derde land, zal ook duidelijkheid moeten worden gegeven over onafhankelijke monitoringsorganen. Het kabinet zal de terugkeer- en transithub uitsluitend ontwikkelen in overeenstemming met het internationaal en Europees recht.

Digitalisering, AI en Grensbeheer

Vraag 8

Welke concrete grondrechtenwaarborgen stelt de regering als harde voorwaarde bij de inzet van AI-systemen in grensbeheer, mede gezien de vereisten van de AI-verordening?

Antwoord op vraag 8

Op grond van de AI-verordening is het uitvoeren van een Fundamental Rights Impact Assessment (FRIA) een wettelijke verplichting voor overheidsinstanties die hoog-risico AI-systemen inzetten, zoals systemen voor grensbeheer. Gebruikers van dergelijke systemen moeten vóór de ingebruikname een FRIA uitvoeren. Dit document moet specifiek de impact van het AI-systeem op de fundamentele rechten van betrokkenen beoordelen, waaronder het recht op privacy, non-discriminatie en een eerlijk proces. Zonder een deugdelijk FRIA en de daaruit voortvloeiende mitigatiemaatregelen mag het systeem niet in gebruik worden genomen. Daarnaast stimuleert de overheid het vrijwillig uitvoeren van een Impact Assessment voor Mensenrechten bij inzet van Algoritmes (IAMA) als aanvullende voorzorgsmaatregel.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Bureau Internationale Migratie

Datum
18 juni 2026

Onze referentie
7562802

Vraag 9

Hoe wordt het risico op discriminatie en etnisch profileren bij informatiegestuurd optreden gemitigeerd en door wie wordt hierop onafhankelijk toezicht gehouden?

Antwoord op vraag 9

De KMar is als grensautoriteit gehouden aan onder andere Europese en nationale wet- en regelgeving. Zo stelt de Schengengrenscore dat grenscontroles conform fundamentele rechten uit moeten worden gevoerd.

De KMar treedt in het kader van het Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV) informatie- en risicogestuurd op. Dit betekent dat controles in de regel niet willekeurig plaatsvinden, maar gebaseerd zijn op vooraf verzamelde en geanalyseerde informatie en risico's. Denk hierbij aan irreguliere migratieroutes of de modi operandi van mensensmokkelnetwerken. Informatie t.a.v. uiterlijke kenmerken zijn geen onderdeel van het selectiecriteria. De informatie komt onder meer voort uit (inter)nationale databanken, inlichtingen en trends/analyses van migratiestromen en criminele netwerken. Daarnaast ontvangt en deelt de KMar informatie met partners (zoals de Politie) en buurlanden. Deze informatie wordt samengebracht in objectieve risicoanalyses.

De KMar staat voor een integere organisatie en heeft de afgelopen jaren de nodige maatregelen genomen om de controles zo zorgvuldig en professioneel mogelijk uit te voeren om elke vorm van discriminatie te voorkomen, zoals de invoering van het handelingskader professioneel selecteren en controleren (HKPSC). Het HKPSC schrijft voor dat selecties objectief en uitlegbaar moet zijn; gebaseerd moeten zijn op gedrag, informatie en concrete indicatoren en niet op afkomst of uiterlijk; proportioneel en subsidiair moet zijn; en controleerbaar en transparant moet zijn binnen de organisatie. De KMar spant zich met het HKPSC in om professioneel selecteren en controleren te bevorderen en etnisch profileren te voorkomen en te bestrijden. Het werken vanuit het HKPSC is geïntegreerd in alle initiële opleidingen en is uitgewerkt in diverse (pilot)specifieke opleidingen voor operationeel leidinggevend. Het Handelingskader professioneel selecteren en controleren is verder uitgewerkt in werkinstructies. Deze gelden als basisinstructies voor de operatie en hier worden de grenswachters van de KMar in getraind. Ook heeft de KMar de adviezen uit het rapport van de Nationale Ombudsman "Verkleurde beelden" ter harte genomen. Dit heeft geleid tot diverse investeringen en maatregelen voor een verdere verbetering en professionalisering van de klachtbehandeling, waarbij klachten over etnisch profileren prioriteit krijgen en leidinggevend in een vroeg stadium worden betrokken. Ook het inzichtelijk maken waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt is een belangrijk leerpunt geweest dat is opgepakt in de bejegening van burgers.

Vraag 10

Welke rol ziet de regering voor het Europees Grondrechtenagentschap (FRA) bij de uitrol van nieuwe technologieën aan de EU-buitengrens? Pleit Nederland actief voor versterking van die toezichthoudende rol?

Antwoord op vraag 10

Het EU-grondrechtenagentschap (FRA) voorziet EU-instellingen en EU-lidstaten van bijstand en expertise op het gebied van fundamentele rechten. Dit doet het FRA middels onafhankelijke onderzoeken en rapporten. Het FRA verzamelt informatie en data, voorziet van advies en probeert bewustzijn over fundamentele rechten te vergroten.

Het FRA heeft de afgelopen jaren verschillende rapporteren gepubliceerd over AI en fundamentele rechten. In de onderzoeken is ook aandacht voor de toepassing AI in grensbeheer, bijvoorbeeld in het rapport: [assessing high-risk artificial intelligence: fundamental rights risks \(2025\)](#). Daarnaast is aandacht voor de invloed van AI op privacy en discriminatie. Deze rapporten worden interdepartementaal gedeeld.

Het FRA zal bij de uitrol van nieuwe technologieën dezelfde rol uitvoeren en bijstand, expertise en advies bieden middels onderzoeken over de impact op fundamentele rechten.

Implementatie en evaluatie van het Europees asiel- en migratiepact

Vraag 11

Op welke wijze borgt de regering dat grensprocedures in alle lidstaten worden geïmplementeerd met inachtneming van het recht op een eerlijke behandeling en effectieve toegang tot rechtsbijstand, ook voor kwetsbare groepen zoals kinderen en slachtoffers van mensenhandel?

Antwoord op vraag 11

In de Europese gremia benadrukt de regering het belang van een correcte invoering van het Pact, inclusief de grensprocedure, door alle lidstaten. Het is evenwel de taak en bevoegdheid van de Europese Commissie erop toezien dat de EU-landen op een juiste manier verordeningen uitvoeren en richtlijnen implementeren in nationale wetgeving. Indien de Commissie een gebrek constateert kan zij gebruik maken van onder meer formele inbreukprocedures maar ook een informele dialoog, de zogenaamde pre-inbreukdialogen.

Terugkeerbeleid en veiligheidssituatie in landen van herkomst

Vraag 12

Op welke wijze voorkomt de regering dat een eenzijdige focus op terugkeercijfers leidt tot druk op individuele beoordelingsprocedures en vermindering van rechtsbescherming?

Antwoord op vraag 12

Terugkeer is een prioriteit van dit kabinet. Terugkeercijfers vormen daarbij een belangrijke indicatie over de effectiviteit van het terugkeerbeleid, dat wordt uitgevoerd binnen de kaders van het internationaal en Europees recht. Rechtsbescherming is een onlosmakelijk onderdeel van het terugkeerbeleid. Vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf kunnen in beroep komen tegen een terugkeerbesluit of een (spoed) voorlopige voorziening indien bij de rechtbank om hun verwijdering te voorkomen. Ook kunnen zij op ieder moment verzoeken om internationale bescherming. Dit is een individuele beoordeling die gebaseerd is op de omstandigheden van de verzoeker en de merites van zijn zaak. Het kabinet kan het beeld dan ook niet volgen dat inzet op het verbeteren van het terugkeerbeleid direct leidt tot druk op de individuele beoordelingsprocedures en vermindering van de rechtsbescherming.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Bureau Internationale Migratie

Datum
18 juni 2026

Onze referentie
7562802

Vraag 13

Op welke wijze wordt de actuele veiligheidssituatie in landen van herkomst, aantoonbaar en individueel meegewogen bij terugkeerbesluiten? Wie oefent hierop onafhankelijk toezicht uit?

Antwoord op vraag 13

De vreemdeling zonder rechtmatig verblijf wordt een terugkeerbesluit opgelegd. In veel gevallen gebeurt dit samen met een afwijzing op de asielaanvraag, waarin wordt beoordeeld of het beginsel van non-refoulement zich verzet tegen terugkeer. Als onderdeel van het besluit op de asielaanvraag wordt te allen tijde de meest actuele informatie over een land van herkomst betrokken bij de beoordeling. Indien een terugkeerbesluit wordt genomen zonder asielprocedure, wordt de vreemdeling in de gelegenheid gesteld om aan te geven of de terugkeer naar het land van herkomst niet in overeenstemming is met het beginsel van non-refoulement. Indien dit wordt aangegeven, of de verantwoordelijke uitvoeringsinstantie zelf indicaties hiervoor heeft in het gehoor met de vreemdeling, wordt in beginsel verwezen naar de asielprocedure. De Terugkeerverordening zal naar verwachting een vergelijkbare werkwijze kennen. Een vreemdeling kan tegen een negatief asieloordeel of terugkeerbesluit in beroep gaan bij een rechter.

Vraag 14

Op welke wijze wordt voorkomen dat uitbreiding van arbeidsmigratie leidt tot toegenomen risico's op uitbuiting, met name bij derdelanders in kwetsbare sectoren?

Vraag 15

Welke aanvullende maatregelen acht de regering noodzakelijk om eerlijke arbeidsvoorwaarden en effectieve integratie te waarborgen?

Antwoord op vraag 14 en 15

In de Europese strategie voor asiel- en migratiebeheer van de Europese Commissie zitten geen maatregelen die leiden tot uitbreiding van arbeidsmigratie van derdelanders. Gelet hierop verwacht het kabinet niet dat deze strategie zal leiden tot een uitbreiding van het aantal arbeidsmigranten.

In het algemeen blijft de noodzaak tot aanpak van de misstanden met arbeidsmigranten wel onverminderd groot. Daarom voert dit kabinet de aanbevelingen van het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten onder leiding van Emile Roemer (hierna: Aanjaagteam)⁴ uit om misstanden aan te pakken en de positie van arbeidsmigranten te versterken. Daarbij werkt het kabinet samen met uitvoerings- en handhavingsorganisaties, sociale partners, medeoverheden en andere stakeholders. De aanbevelingen van het Aanjaagteam zijn grotendeels uitgevoerd of in uitvoering. Het afgelopen jaar zijn ook belangrijke stappen gezet. In de brief van 20 november 2025⁵ is een overzicht gegeven van de voortgang op alle aanbevelingen van het Aanjaagteam. Daarnaast zet het kabinet in op het uitvoeren van het SER-advies 'Arbeidsmigratie naar waarde' om de positie van arbeidsmigranten te verbeteren.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Bureau Internationale Migratie

Datum
18 juni 2026

Onze referentie
7562802

⁴ [Eerste aanbevelingen Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

⁵ [Brief Kamer - Voortgang aanbevelingen Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten](#)